

ლევან ჯინჯიხაძე¹

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

DOI: <https://doi.org/10.52340/sou.2023.19.61>

ქართული ენისა და ლიტერატურის ინტეგრირებული სწავლების მეთოდოლოგია. მოტივაცია და მისი სახეები.

აბსტრაქტი. სტატიაში, უპირველეს ყოვლისა, გაანალიზებულია სწავლება-სწავლის მნიშვნელობა, საუბარია იმაზე, რომ სწავლება-სწავლის პროცესი განსაკუთრებით აქტიურია მაშინ, როდესაც იგი მოსწავლის კვლევითი ინტერესები-საკენ არის მიმართული და რომ, ეს ცნება სწავლების სწავლა მოიცავს დიდაქტიკურ ძიებებს, სწავლების პროცესში განსახორციელებელი აქტივობების დროში განაწილებას, მასწავლებლისა და მოსწავლის როლების ურ-თიერთდამოკიდებულებას, მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრას.

ასევე ყურადღება გამახვილებულია ნებისმიერი მეცნიერების მეთოდოლოგიის სამ დონეზე: ზოგად მეთოდოლოგიაზე, სპეციალურ (კონკრეტულ) მეთოდოლოგიაზე და კერძო მეთოდოლოგიაზე.

წარმოჩენილია სწავლების მეთოდები, რომლებიც გვაქვს ორნაირი, ფართო გაგებით მეთოდი-კონცეფცია - სწავლების გზებისა და საშუალებების ერთობლიობა და სწავლების მეთოდები ვიწრო გაგებით მეთოდი-საშუალება _ განსაზღვრული საშუალებები მასწავლებლისა და მოსწავლეების ურთიერთთანამშრომლობისა მასწავლებლის უშუალო ხელმძღვანელობით, რომელიც მიმართულია სწავლების საგანმანათლებლო, განმავითარებელი და აღმზრდელობითი მიზნების მისაღწევად.

ყველსათვის ცნობილია, რომ არსებობს მოტივაციის შემდეგი სახეები: შინაგანი და გარეგანი, მაგრამ არ არის სათანადოდ გამახვილებული ყურადღება მოტივაციის სხვა სახეებზე და ტიპებზე, რაც წარმოადგენს კიდევ ჩვენი კვლევის მიზანსა და საგანს. აქედან გამომდინარე გვაქვს დადებითი და უარყოფითი მოტივაცია, მდგრადი და არამდგრადი მოტივაცია, ინდივიდუალური, ჯგუფური და შემეცნებითი.

საკვანძო სიტყვები: ქართული, ენა, ლიტერატურა, ინტეგრირება, სწავლება, მოტივაციის სახეები, მასწავლებელი, მოსწავლე, მეთოდოლოგია.

¹ ლევან ჯინჯიხაძე, პედაგოგიკის დოქტორი, სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი.

Methodology of integrated teaching of Georgian language and literature. Motivation and its types

Abstract. The article, first of all, analyzes the importance of teaching-learning, talks about the fact that the teaching-learning process is especially active when it is directed to the student's research interests, and that the concept of teaching-learning includes didactic research, time distribution of teaching activities, teacher and student roles interdependence, determination of anticipated outcomes.

The focus is also on three levels of any science methodology: general methodology, specific methodology, and private methodology.

Two types of teaching methods are presented, in a broad sense, the method-concept - a set of teaching ways and means, and teaching method in a narrow sense-the method involves the determined means of teacher-student interaction under the direct guidance of a teacher, directed at achieving educational, formative and didactic goals.

Everyone knows that there are the following types of motivation: internal and external, but there is not a proper focus on other types of motivation, which is the objective our study. Hence, we have a positive and negative motivation, sustainable and unsustainable motivation, individual, group and cognitive ones.

Key words: Georgian, language, literature, integration, teaching, types of motivation, teacher, student, methodology.

ძირითადი კვლევა. ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით მოსწავლე წარმოადგენს ინტერაქტიური სწავლების სუბიექტს. იგი სწავლება-სწავლის პროცესის აქტიური მონაწილეა. სწავლება-სწავლის პროცესი განსაკუთრებით აქტიურია მაშინ, როდესაც იგი მოსწავლის კვლევითი ინტერესებისაკენ არის მიმართული. ეს ცნება (სწავლების სწავლა) მოიცავს დიდაქტიკურ ძიებებს, სწავლების პროცესში განსახორციელებელი აქტივობების დროში განაწილებას, მასწავლებლისა და მოსწავლის როლების ურთიერთდამოკიდებულებას, მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრას.

აქედან გამომდინარე თავად ტერმინი **სწავლება-სწავლა** სწორედ იმას უსვამს ხაზს, რომ ეს პროცესი ინტერაქტიური უნდა იყოს და მისი სუბიექტები როგორც მასწავლებელი, ასევე მოსწავლეც აქტიურად უნდა იყვნენ მასში ჩართულნი. სწავლება-სწავლა წარმოადგენს სასწავლო პროცესის დამოუკიდებლად წარმართვის უნარს, სადაც პედაგოგმა უნდა მიმართოს

- მოსწავლის ყურადღება სწავლის პროცესზე, მის მიმდინარეობაზე;

² **Levan Jinjikhadze**, Doctor of Pedagogy, Associate Professor of Sokhumi State University.

- დაეხმაროს მას იმ ფაქტორებისა და პირობების გაცნობიერებაში, რომლებიც აფერხებს ან ხელს უწყობს სასწავლო პროცესის მსვლელობას;
- აღმოაჩინოს ის ხერხები და მიდგომები, რომლებიც აუმჯობესებს სწავლის შედეგებს და გამოუმუშაოს სწავლის სტრატეგიების დამოუკიდებლად გამოყენების უნარი.

სწავლება-სწავლა ადამიანის მიერ ცოდნის, უნარ-ჩვევების ათვისების მიზანმიმართული პროცესია თანამედროვე ცხოვრებისა და მოღვაწეობის მოთხოვნათა შესაბამისად.

მეთოდოლოგია არის მეცნიერება კვლევის იდეალური პოზიციების ლოგიკისა და მეთოდების შესახებ, ხოლო თეორია არის შესასწავლი მოვლენების, პროცესების შემეცნების, გააზრების შედეგად ჩამოყალიბებული შეხედულებათა, მსჯელობათა, დასკვნების ერთობლიობა (ნარგიზიშვილი, ნარგიზიშვილი-მიქაძე, 2006: 21).

განასხვავებენ ნებისმიერი მეცნიერების მეთოდოლოგიის სამ დონეს:

- **ზოგადი მეთოდოლოგია** - ზოგადმეცნიერული მიდგომა ადამიანის სწავლებისა და აღზრდის პროცესების კანონზომიერებათა შესახებ;
- **სპეციალური (კონკრეტული) მეთოდოლოგია** - მყარი წარმოდგენების შექმნა ადამიანის ცხოვრების, ფსიქიკისა და მათზე პედაგოგიური აღმზრდელობითი ზემოქმედების შესახებ. ეს მეთოდოლოგია საშუალებას იძლევა იკვლიოს და დაადგინოს ის კანონზომიერებანი, რომელიც დამახასიათებელია კვლევის მოცემული ობიექტისათვის, მასში შემავალი ფენომენებისათვის;
- **კერძო მეთოდოლოგია** -წარმოადგენს იმ მეთოდთა, ხერხებისა და საშუალებების ერთობლიობას, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული მოვლენების და, საერთოდ, პედაგოგიური პროცესების შესწავლისა და ანალიზისათვის.

მეთოდოლოგიას სხვანაირად მეცნიერული კვლევის სტრატეგიასაც უწოდებენ. სწავლების მეთოდები გვაქვს ორნაირი, ფართო გაგებით **მეთოდი-კონცეფცია**, ეს არის სწავლების გზებისა და საშუალებების ერთობლიობა. ხოლო, სწავლების მეთოდები ვიწრო გაგებით **მეთოდი-საშუალება** _ ეს არის განსაზღვრული საშუალებები მასწავლებლისა და მოსწავლეების ურთიერთთანამშრომლობისა მასწავლებლის უშუალო ხელმძღვანელობით, რომელიც მიმართულია სწავლების საგანმანათლებლო, განმავითარებელი და აღმზრდელობითი მიზნების მისაღწევად (ჯინჯიხაძე, 2014: 20).

სწავლების მეთოდები წარმოადგენს მასწავლებლისა და მოსწავლეთა ერთობლივი მუშაობის საშუალებას, რომლებიც უზრუნველყოფს მოსწავლეთა შემეცნებითი მოქმედების ორგანიზაციას, რომელსაც ისინი მიჰყავს არცოდნიდან

ცოდნამდე, უვითარებს უნარებს კონკრეტული საგანმანათლებლო შინაარსის მასალების ათვისებისათვის.

სწავლების მეთოდების შერჩევას აუცილებელია გავითვალისწინოთ არა მხოლოდ მათი სწავლებითი მნიშვნელობა, არამედ, მათი გავლენაც მოსწავლეთა შემეცნებითი მოქმედების აღზრდასა და განვითარებაზე. ამ მხრივ საინტერესოა ისეთი შემეცნებითი მოქმედება, რომელიც მიმართავს მოსწავლეს შემეცნების გზებისა და ხერხების ძიებისაკენ, საკუთარი ცოდნის აქტუალიზაციისაკენ, ანალიზისაკენ, სინთეზისაკენ, განზოგადებისაკენ.

დაწყებით საფეხურზე ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლებისას მოიაზრება არა მხოლოდ ერთი რომელიმე კონკრეტული გზის შერჩევა, არამედ მასწავლებლისა და მოსწავლის მიერ ერთობლივად შერჩეული ოპტიმალური ვარიანტების ძიება. იმისათვის, რომ სასწავლო საქმიანობის ასეთი მოტივები ჩამოყალიბდეს, აუცილებელია ყველა იმ მეთოდის გამოყენება, რომლებიც შეიძლება გამოვიყენოთ სასწავლო საქმიანობის მიზანმიმართული ორგანიზაციული განხორციელებისათვის.

ეს მეთოდები შეიძლება იყოს:

ცოდნის მიღების წყაროდან გამომდინარე:

- **ვერბალური (სიტყვიერი) მეთოდები**, რომლებიც მიმართულია ცოდნის თეორიული ფორმირებისაკენ და ასევე მოსწავლეთა სიტყვიერ-თვალსაჩინოებრივი აზროვნებისა და მეტყველების განვითარებისაკენ;
- **სწავლების თვალსაჩინო მეთოდები**, რომლებიც ორიენტირებულია მოსწავლეთა სახოვანი აზროვნებისა და მეხსიერების განვითარებისაკენ;
- **სწავლების პრაქტიკული მეთოდები**, რომლებიც ორიენტირებულია მოსწავლეთა პრაქტიკული უნარების, დამოუკიდებელი აზროვნების ფორმირებისაკენ, პრაქტიკული სავარჯიშოებისა და დავალებების შესრულების გზით სასწავლო საქმიანობის ჩვევების განვითარებისაკენ.
- **მიდგომის ლოგიკურობიდან გამომდინარე:**
- **ინდუქციური** - კერძო ფაქტებიდან, ცალკეული დებულებებიდან ზოგადი დასკვნის გამოყვანა;
- **დედუქციური** - ზოგადი დებულებიდან კერძო დასკვნის გამოყვანა. აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ დედუქციას გააჩნია ორნაირი გაგება: **ფართო გაგებით** დედუქცია არის აზროვნების ფორმა, როცა ცნობილი აზრებიდან გამოიყვანება ახალი აზრები წმინდა ლოგიკური გზით, გამოიყენება ლოგიკური კანონები. ხოლო **ვიწრო გაგებით** დედუქციაში იგულისხმება მსჯელობები, რომლებშიც გამოიყენება ზოგიერთი ლოგიკური წესი.
- **ტრადუქციული** - ანალოგიებით მსჯელობა, რომელიც შეიძლება გვექონდეს სამი ტიპის: ერთეულიდან ერთეულისაკენ, კერძოდან კერძოსაკენ, ზოგადიდან ზოგადისაკენ.

მასწავლებელ-მოსწავლის თანამშრომლობითი საქმიანობიდან გამომდინარე:

- ლექცია;
- საუბარი;
- გადმოცემა (თხრობა);
- დემონსტრაცია;
- დამოუკიდებელი მუშაობა.
- წიგნთან მუშაობა, რომელიც ორი სახისაა: ახსნითი კითხვის მეთოდი და დამოუკიდებელი კითხვის მეთოდი.

დიდაქტიკური ამოცანებიდან გამომდინარე:

- ცოდნის შექმნა;
- უნარ-ჩვევების ფორმირება;
- ცოდნის შესაბამისად გამოყენება;
- შემოქმედებითი საქმიანობა;
- აღქმითი;
- განმარტებითი;
- განმტკიცებითი და სხვ.

შემეცნებითი საქმიანობიდან გამომდინარე:

- ახსნით-ილუსტრაციული;
- რეპროდუქციული;
- პრობლემურ-ძიებითი;
- ნაწილობრივ-ძიებითი (ევრისტიკული);
- კვლევითი.

ცოდნის დანაწევრების ან გაერთიანების პრინციპიდან გამომდინარე:

- ანალიზური;
- სინთეზური;
- ანალიზურ-სინთეზური;
- შედარებითი;
- განმაზოგადებელი (ჯინჯიხაძე, 2014: 22-23).

დასახელებულ მეთოდებს ახასიათებს არა მხოლოდ სასწავლო-ინფორმაციული თვისებები, არამედ მოტივაციური ზემოქმედებაც. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია ვისაუბროთ ნებისმიერი სწავლების მეთოდის მოტივაციურ-მასტიმულირებელ ფუნქციაზე.

პედაგოგიკური მეცნიერებიდან და მასწავლებელთა სასწავლო საქმიანობიდან გამომდინარე, გროვდება მეთოდთა საკმაოდ დიდი არსენალი, რომლებიც მიმართულია სწავლების დადებითი მოტივების ფორმირებისაკენ, შემეცნებითი აქტივობის სტიმულირებისაკენ, რომლების საშუალებითაც ხდება მოსწავლეთა ცოდნის კიდევ უფრო გამდიდრება და შესაბამისი უნარ-ჩვევების გამომუშავება.

ამ შემთხვევაში სტიმულირების ფუნქცია იწვევს წინა პლანზე და სხვა მეთოდთა ხელშეწყობით იწვევს საგანმანათლებლო ფუნქციის განხორციელებას.

მასწავლებლის მიერ აღძრული სტიმული მოსწავლეებში, პირველ რიგში, უნდა იწვევდეს შინაგან კმაყოფილებას, რადგან ხშირად ეს აძლევს მათ საშუალებას წარმოაჩინონ საკუთარი თავი, ადგილი დაიმკვიდრონ კლასში, თანატოლებში. მაგრამ ამ შემთხვევაში საჭიროა მასწავლებელმა მოსწავლეთა მიმართ დაიცვას ზომიერება.

სტიმულირებისა და მოტივაციის მეთოდთა ჯგუფი პირობითად შეიძლება გაიყოს ორ ქვეჯგუფად. პირველ ქვეჯგუფში მოთავსდება ის მეთოდები, რომლებიც მიმართულია მოსწავლეთა შემეცნებითი ინტერესების გასააქტიურებლად, ხოლო მეორე ქვეჯგუფში ის მეთოდები, რომლებიც ორიენტირებულია მოვალეობისა და პასუხისმგებლობის გრძნობების ფორმირებაზე სწავლების პროცესში.

სპეციალური კვლევები, რომლებიც მიძღვნილია **შემეცნებითი ინტერესის** ფორმირების პრობლემისადმი, გვიჩვენებს, რომ ყველა სახის ინტერესი, მისი განვითარების ყველა ეტაპზე, ხასიათდება ძირითადად სამი აუცილებელი მომენტით:

- საქმიანობისადმი ემოციების დადებითი დამოკიდებულებით;
- ამ ემოციების შემეცნებითი მხარის არსებობით;
- სასწავლო საქმიანობის მოტივაციის არსებობით.

ამიტომ, ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილებზე სწავლების პროცესში აუცილებელია, ხელი შევუწყოთ დადებითი ემოციების წარმოქმნას სასწავლო საქმიანობასთან, მის შინაარსთან, ფორმებთან და მეთოდების განხორციელებასთან მიმართებაში. ემოციური მდგომარეობა ყოველთვის კავშირშია სულიერ მღელვარებასთან, განცდასთან. სწორედ ამიტომ ყურადღების, დამახსოვრების, გააზრების პროცესში ერთვება პიროვნების ღრმა შინაგანი განცდა, რომელსაც იძლევა თვით ეს პროცესები სასწავლო პროცესის ინტენსიური მიმდინარეობისას და აქედან გამომდინარე, იგი ხდება მეტად ეფექტური, მისაღწევი მიზნის გააზრებით.

ბუნებრივია, რომ ყველა აქტივობას საფუძვლად უდევს მოტივაცია. მოტივაცია კი თავის მხრივ წარმოადგენს ინდივიდის ქცევის განხორციელების საფუძველს. რაც უფრო მეტად არიან მოსწავლეები მოტივირებულნი, მით მეტია სწავლის ხარისხი. თუ ნაკლებად არიან მოტივირებულნი, შესაბამისად სწავლის ხარისხიც დაბალია.

მოტივაცია ლათინური სიტყვაა და ნიშნავს მოძრაობაში მოყვანას. ეს მოტივით განპირობებული ფსიქოფიზიოლოგიური პროცესია; ადამიანის თვისებაა, საქმის კეთებით დაიკმაყოფილოს თავისი მოთხოვნილებები. ეს მდგრადი

მოტივების ერთობლიობაა, რომლითაც განისაზღვრება საქმიანობის ამოცანები, შინაარსი და ხასიათი (ტყემალაძე და სხვები, 2008: 3).

არსებობს მოტივაციის შემდეგი სახეები:

შინაგანი და გარეგანი. შინაგანად მოტივირებული მოსწავლისათვის გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანია თავად აქტივობა, სასწავლო პროცესში ჩართულობა, ვიდრე მოსალოდნელი შექება თუ რაიმე სახის ჯილდო.

გარეგან მოტივაციას კი მაშინ აქვს ადგილი, როცა მოსწავლე შესრულებული აქტივობისათვის მოელის შესაბამის წახალისებას. ეს შეიძლება იყოს შექება, კარგი ქულა, კლასში გარკვეული სტატუსის მოპოვება და ა.შ.

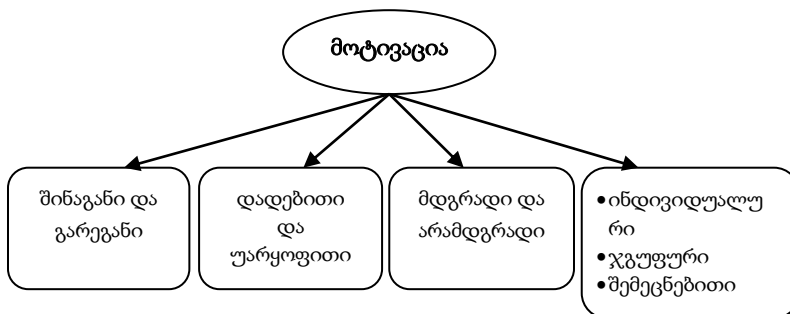
დადებითი და უარყოფითი მოტივაცია. მოტივაცია, რომელიც ეფუძნება დადებით სტიმულებს, დადებითია, ხოლო თუ უარყოფით სტიმულებს – უარყოფითია. მაგალითად, „თუ მე მოვიქცევი გონივრულად და კარგად ვისწავლი, ველოსიპედს მიყიდინა“ - დადებითი მოტივაციაა. „თუ მე წესიერად არ მოვიქცევი და კარგად არ ვისწავლი, დამსჯიან“ - უარყოფითია.

მდგრადი და არამდგრადი მოტივაცია. მდგრადია მოტივაცია თუ კი ის დაფუძნებულია პიროვნების საჭიროებასა და მოთხოვნილებებს და არ მოითხოვს დამატებით მტკიცებულებებს. თუ მოითხოვს დამატებით მტკიცებულებებს, მაშინ არამდგრადია.

ინდივიდუალური, ჯგუფური და შემეცნებითი. ინდივიდუალურია მოტივაცია, როდესაც მოსწავლე ცდილობს საკითხის (აქტივობის) დამოუკიდებლად გადაჭრას სხვის დაუხმარებლად; გამომუშავებული აქვს და ახასიათებს მიზნისკენ სწრაფვა. ჯგუფურია, როდესაც მოსწავლე ცდილობს საკუთარი ადგილის დამკვიდრებას ჯგუფში; აქტიურია და თანამშრომლობს ჯგუფის წევრებთან და სხვ.

შემეცნებითია, მაშინ, როცა მოსწავლეები სწავლების პროცესში იყენებენ კვლევით-ძიებით მეთოდებს, აქტიურ მონაწილეობას იღებენ საქმიან თამაშობებში და სხვ.

მოტივაციის ეს სახეები სქემატურად ასე შეიძლება წარმოვადგინოთ:

მასწავლებლის მიერ განხორციელებული ზოგიერთი სასწავლო აქტივობა შესაძლოა მოსწავლისათვის არც იყოს საინტერესო. ზოგიერთი მოსწავლე დიდი ენთუზიაზმით ეკიდება სწავლას, რადგან მას აინტერესებს საგანი და სწავლის პროცესი. მაგრამ არიან ისეთებიც, რომლებიც მასწავლებლის მხარდაჭერის გარეშე სწავლისადმი დიდ ინტერესს არ იჩენენ და მათ მუდმივად ჭირდებათ თანადგომა, შექება და წახალისება.

ამდენად, როგორც ვხედავთ, მოსწავლის წარმატებულ სასწავლო აქტივობას მთლიანობაში განაპირობებს როგორც გარეგანი, ისე მისი შინაგანი მოტივაცია. ამიტომ მასწავლებელმა სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოს მოსწავლის მოტივაცია, რაც ხელს შეუწყობს მოსწავლის მოსალოდნელ წარმატებებს. მან უნდა იზრუნოს არა მხოლოდ შინაგანი მოტივაციის გაჩენაზე და შენარჩუნებაზე, არამედ გარეგანი მოტივების ჩართვაზეც.

ამავე დროს მასწავლებელმა უნდა იცოდეს შინაგანად მოტივირებული მოსწავლის მახასიათებლები, რომელთაც

- სურთ თვითონ აკონტროლონ თავიანთი გარემო;
- განვითარებული აქვთ შინაგანი ღირსების გრძნობა;
- უყვართ გამოწვევები და პრობლემების გადაწყვეტა;
- არიან ოპტიმისტები და სჯერათ წარმატების;
- სიამოვნებით იღებენ სამუშაოს შესრულებაზე პასუხისმგებლობას;
- დარწმუნებულები არიან, რომ შეუძლიათ სამუშაოს შესრულება;
- ყოველთვის მზად არიან გაიღრმავონ ცოდნა, შეცვალონ საკუთარი შეხედულებები და პრობლემების გადაწყვეტის ხერხები.

ყოველივე აქედან გამომდინარე კი მოსწავლეთა შინაგანი მოტივაციის კიდევ უფრო გააქტიურებისათვის, სასურველია მასწავლებლებმა გაითვალისწინონ შემდეგი რეკომენდაციები:

- დაამყარონ მოსწავლეებთან კარგი ურთიერთობა და გამოხატონ მათ მიმართ პატივისცემა და კეთილგანწყობა;
- ანგარიში გაუწიონ მოსწავლეთა მოთხოვნილებებსა და მიზნებს, რომელიც უკავშირდება სასწავლო მასალას;
- მისცენ მოსწავლეებს საკუთარი სასწავლო სიტუაციის გაკონტროლების უფლება. ისინი მასწავლებელს თანამშრომლად და დამხმარედ უნდა აღიქვამდნენ.
- მისცენ უფლება, რომ ერთმანეთთან შეძლონ კომუნიკაციის დამყარება. ამუშავონ წყვილებში, მცირე ჯგუფებში. ყველას შეეძლოს აზრის თავისუფლად გამოხატვა;
- გამოიყენონ სხვადასხვა სახის აქტივობები, რომელებიც მოსწავლეთა მხრიდან მოითხოვს როგორც გონებრივ, ასევე ფიზიკურ აქტიურობას.

- მოუყვნენ და ესაუბრონ მოსწავლეებს ისეთი ამბებზე, სადაც საუბარია წარმატების მიღწევაზე. ესაუბრონ ისეთ ადამიანებზე, რომლებმაც შეძლეს სირთულეების დაძლევა და წარმატების მიღწევა.
- ხშირად გამოხატონ მოწონება, რომელიც უნდა ეხებოდეს სასწავლო პროცესს და არა შედეგს. დავალების შესრულების შემდეგ სთხოვონ მოსწავლეებს ისაუბრონ იმაზე, თუ რა გაიგეს, რა ისწავლეს;
- რეგულარულად დაუბრუნონ უკუკავშირი.
- მისცენ წარმატების მიღწევის იმედი. პირდაპირ უთხრან მოსწავლეს, რომ სჯერათ მისი.
- საკუთარ მაგალითზე აჩვენონ, რომ სწავლა სიამოვნებაა და დაანახონ მოსწავლეს, რომ თვითონაც სწავლობენ.
- მოაწყონ სხვადასხვა სახის ზეიმი, სადაც ყველა მოსწავლეს შეეძლება წარმოაჩინოს საკუთარი თავი.

მოტივაციის ამაღლებაზე სისტემატური მუშაობა და ზრუნვა დიდწილად განაპირობებს მოსწავლეთა მაღალ აკადემიურ მოსწრებას და სასწავლო პროცესის საინტერესოდ და სახალისოდ წარმართვას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- ნარგიზიშვილი, ნარგიზიშვილი-მიქაძე (2006)** ნარგიზიშვილი ა., ნარგიზიშვილი-მიქაძე მ. პედაგოგიკა. თბილისი;
- ჯინჯიხაძე (2014)** ჯინჯიხაძე ლ. ქართული ენისა და ლიტერატურის დაწყებითი კურსის სწავლების მეთოდოლოგია და ტექნოლოგია. თბილისი;
- ტყემალაძე და სხვები (2008)** ტყემალაძე რ., დალაქიშვილი ნ., თოფაძე ქ., პაჭკორია თ., ბუწაშვილი თ. სწავლება და შეფასება. დამხმარე სახელმძღვანელო II. თბილისი: